

Uppsala universitet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Annika Vanje
08-563 08587
Annika.vanje@hsv.se
BESLUT

2008-12-02
Reg.nr 643-4504-08

Uppföljning av ifrågasättandet av rätten att utfärda specialistsjuksköterskeexamen vid Uppsala universitet

Högskoleverket återkallar rätten att utfärda specialistsjuksköterskeexamen vid Uppsala universitet.

Ärendet

Vid utvärderingen av specialistsjuksköterskeutbildningen år 2006 (Högskoleverkets rapport 2007:23R) ifrågasatte Högskoleverket rätten att utfärda specialistsjuksköterskeexamen vid Uppsala universitet. Ifrågasättandet grundade sig på att kvaliteten i utbildningens förutsättningar, genomförande och resultat samt verksamhetsförlagda utbildning bedömdes som otillfredsställande. Uppsala universitet fick därefter ett år på sig att åtgärda bristerna. För uppföljningen av ifrågasättandet av specialistsjuksköterskeexamen utsåg Högskoleverket följande sakkunniga: professor Ingegerd Fagerberg (ordförande), docent Anna Ehrenberg och universitetslektor Helle Wijk. Samtliga deltog som sakkunniga vid den föregående utvärderingen år 2006. Uppsala universitet inkom i april månad år 2008 med en redogörelse av de åtgärder som vidtagits. Underlag för bedömningen har varit ovanstående skriftliga redogörelse samt platsbesök. De sakkunnigas yttrande bifogas.

Bedömning

Bedömningen har gjorts utifrån de krav som ställs i högskolelagen och högskoleförordningen och utifrån de rekommendationer som Högskoleverket gav i utvärderingen år 2006. De sakkunnigas bedömning är att kvaliteten i utbildningens förutsättningar, genomförande, resultat och verksamhetsförlagda del av utbildningen är otillfredsställande. Högskoleverket instämmer i denna bedömning. Högskoleverket anser därmed att kvalitetskraven för att ge specialistsjuksköterskeexamen inte är uppfyllda och att det därför inte längre finns förutsättningar att utfärda specialistsjuksköterskeexamen vid Uppsala universitet.

Beslut

Högskoleverket återkallar rätten att utfärda specialistsjuksköterskeexamen vid Uppsala universitet.

Beslut i detta ärende har fattats av universitetskanslern Anders Flodström efter föredragning av utredaren Annika Vänje i närvaro av huvudsekreteraren Lena Adamson, informationschefen Eva Ferndahl och avdelningschefen Clas-Uno Frykholm.

Anders Flodström

Annika Vänje

Kopia till:
Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Sakkunnigas yttrande

I utvärderingen av grundutbildningar i medicin och vård (Högskoleverkets rapport 2007:23R del 2) år 2006 bedömdes kvaliteten i specialistsjuksköterskeutbildningen vid Uppsala universitet vara otillfredsställande när det gäller förutsättningar, genomförande och resultat samt verksamhetsförlagd utbildning. Vid lärosätet finns inriktningarna anestesijukvård, intensivvård, operationssjukvård, ambulanssjukvård, kirurgisk vård, onkologisk vård, psykiatrisk vård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom samt distriktssköterska.

I utvärderingen år 2006 rekommenderades lärosätet att

- öka andelen medverkande universitetslärare med adekvat specialistsjuksköterskeexamen,
- verka för att höja den vetenskapliga kompetensen bland specialistsjuksköterskor som är handledare till lägst magisterexamensnivå,
- tydliggöra ämnet omvårdnad markant i relation till kraven för specialistsjuksköterskeexamen,
- skapa en struktur för samverkan mellan sjuksköterskeutbildningen och de olika inriktningarna inom utbildningen för specialistsjuksköterskeexamen samt
- planera den verksamhetsförlagda utbildningen på lång sikt bland annat i syfte att undvika konkurrens om utbildningsplatser med andra utbildningar och formalisera samverkan med kommunerna i regionen genom avtal.

Vidtagna åtgärder

När det gäller lärarkompetens skiljer sig den åt mellan de olika specialistinriktningarna. Disputerade lärare finns inom inriktningarna mot onkologisk vård, psykiatrisk vård, hälso- och sjukvård för barn och ungdom samt distriktssköterska. Till inriktningarna inom akutsjukvård pågår rekrytering av en universitetslektor. Idag finns en disputerad lärare som även är examinator.

I oktober år 2008 tillsattes en professor i huvudämnet. Därutöver har flera universitetslektorer rekryterats. Dessa kommer dock främst att undervisa i sjuksköterskeprogrammet. Disputerade lärare med adekvat specialistutbildning är fortsatt otillräckligt inom inriktningarna i anestesijukvård, intensivvård, operationssjukvård, ambulanssjukvård och kirurgisk vård.

Ett avtal som reglerar verksamhetsförlagd utbildning inom såväl landsting som kommun har undertecknats. I detta specificeras bland annat handledningstid och kompetenskrav på handledare. Satsning görs för närvarande primärt på funktionen som huvudhandledare. Uppsala läns landsting och Uppsala kommun har avsatt särskilda medel och lagt en strategisk femårsplan för utveckling av handledarnas kompetens både vad gäller ämnesdjup och handledning. Cirka 20 sjuksköterskor

genomför utbildning på magisternivå med lön under år 2008. Därefter finns möjlighet till högre lönenivå för huvudhandledare.

Vid Akademiska sjukhuset finns disputerade sjuksköterskor vilka borde kunna vara en resurs för specialistutbildningen. I programkommittén för utbildningen är landsting och kommun representerade, vilket innebär ett fördjupat samarbete.

Progressionen i huvudämnet *vårdvetenskap inriktning omvårdnad* är otydligt beskrivet i utbildnings- och kursplanerna inom programmet.

I specialistsjuksköterskeprogrammet med inriktning mot onkologisk vård har merparten av kurserna inom vårdvetenskap en professionsinriktad betydelse riktad till olika professionella grupper, som sjukgymnaster, arbetsterapeuter och sjuksköterskor. Detta innebär att studenterna får svårt med den yrkesmässiga identiteten. Specifik fördjupning i omvårdnad ges därmed enbart i det avslutande självständiga arbetet, vilket är otillfredsställande. Kurser i medicinsk vetenskap anges ligga på avancerad nivå, trots att relevanta förkunskapskrav inte ställs.

Förkunskapskraven varierar mellan inriktningarna från krav på grundexamen som sjuksköterska med minst tolv månaders yrkeserfarenhet till kandidatexamen. Det är oklart hur stöd ges till studenter med otillräckliga förkunskaper. Oklarheter finns även när det gäller examensbenämning. I redogörelsen över genomförda åtgärder uppges dessa kunna vara antingen kandidat- eller magisterexamen. Kurslitteraturen i flera av inriktningarna visar på en otillräcklig fördjupning på avancerad nivå inom huvudämnet .

Ett gemensamt lektorskollegium, med möten två gånger per termin, har inrättats för att utveckla huvudområdet. En gemensam beskrivning av huvudområdet har arbetats fram och inkluderats i samtliga inriktningars utbildningsplaner.

Progressionen inom huvudområdet på avancerad nivå är inte tydlig, ett intryck som förstärks av valet av kurslitteratur inom vissa inriktningar.

Specialistsjuksköterskeprogrammet vill vi beskriva som splittrat i och med att de olika inriktningarna finns vid olika institutioner. Det resulterar bland annat i ett varierande innehåll och otydlig progression i utbildnings- och kursplanerna. De olika inriktningarna planeras att sammanföras i en gemensam organisation med start först hösten år 2009. Samordnad planering och gemensamma möten för lärarna inom de olika inriktningarna har dock inrättats. I utbildningens programkommitté ingår en representant från respektive inriktning. Därutöver finns idag en programsamordnarfunktion. Tillsättningen har dock ännu inte påbörjats och det är oklart när detta ska ske.

Ordförande i programkommittén för sjuksköterske- respektive specialistsjuksköterskeprogrammet är adjungerade till varandras kommittéer.

Planering och samordning av verksamhetsförlagd utbildning sker genom IT-stöd, vilket underlättar effektivt utnyttjande av tillgängliga utbildningsplatser. Ett gemensamt kliniskt träningscentrum finns på Akademiska sjukhuset och ett kliniskt utbildningscentrum planeras inom primärvården. Möjligheterna för

tvärdisciplinär samverkan i kliniska studier är goda. Dock finns viss konkurrens om kliniska utbildningsplatser mellan läkar- och specialistsjuksköterskestuderande när det gäller anesthesi- och intensivvård.

Uppsala universitet har åtgärdat den del av den kritik som framfördes mot den verksamhetsförlagda delen av utbildningen på ett tillfredsställande sätt. Dock är huvudområdets beskrivning fortfarande otillfredsställande, vilket gör det svårt att bedöma om djup och progression i inriktningarna är på avancerad nivå. Specialistsjuksköterskeutbildningens olika inriktningar varierar när det gäller i förutsättningar och genomförande. Tillgången till disputerade lärare med adekvat specialistutbildning är fortsatt otillräcklig inom inriktningarna mot anesthesi- och intensivvård, operationssjukvård och ambulanssjukvård samt kirurgisk vård.

Slutsatser

Kvaliteten i specialistsjuksköterskeprogrammets bedöms vara otillfredsställande när det gäller förutsättningar, genomförande och resultat.